

НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ АСПІРАНТІВ-АРХІТЕКТОРІВ

Брідня Лариса Юрївна

к.арх., доцент
Київський Національний університет
будівництва і архітектури
bridnia.liu@knuba.edu.ua

Вступ/ Introductions. Підготовка аспірантів за освітньо-науковою програмою «Архітектура і містобудування» обов'язково включає проходження ними педагогічної практики викладання спеціальних дисциплін у вищих навчальних закладах архітектурного профілю. Дана доповідь присвячена окресленню основних напрямків виконання даної навчальної програми саме з огляду на особливості її реалізації при викладанні архітектурних професійних курсів.

Мета роботи/ Цель работы./Aim. Метою даної роботи є визначення основних завдань педагогічної підготовки аспірантів-архітекторів та напрямків їх реалізації.

Матеріали і методи./Materials and methods. Методика визначення основних напрямків реалізації освітньо-наукової програми підготовки аспірантів-архітекторів базується на системному аналізі методів викладання архітектурних дисциплін, побудованому на визначенні основних факторів впливу на їх формування, а також засобів та прийомів можливої реалізації.

Метою педагогічної практики є підготовка майбутнього науковця до здійснення освітнього процесу у вищих освітніх закладах відповідного профілю, що включає засвоєння ними основних принципів організації навчального процесу в архітектурних вищих навчальних закладах, оволодіння видами педагогічної діяльності, засвоєння основних загальних педагогічних методів та форм виховання.

Крім того, в аспіранта у ході проходження педагогічної практики мають сформуватися навички концептуального осмислення та уміння стислого

викладення і презентації як власних наукових здобутків, так і досягнень сучасних наукових досліджень у галузі архітектури і містобудування.

Результати і обговорення./Results and discussion. Педагогічна практика аспіранта має складатися з декількох етапів. Перший (підготовчий етап) повинен включати: ознайомлення із загальною структурою навчального плану архітектурного факультету, в першу чергу – в тій його частині, що стосується спеціальної підготовки студентів за спеціальністю чи спеціальністю, яка відповідає напрямку його наукових досліджень та загальному напрямку спеціалізації кафедри.

Під керівництвом наукового керівника визначаються можливі види педагогічної діяльності аспіранта, обираються дисципліни або певні їх складові частини, викладання яких може здійснюватися аспірантом. Це можуть бути лекції, практичні заняття, семінари, а також керівництво виконанням студентами-архітекторами курсових проектів, що відповідають за тематикою напрямку наукових досліджень аспіранта. Може здійснюватися також асистування аспірантом у керівництві дипломним проектуванням за тематикою його наукової роботи. Складається індивідуальний план педагогічної практики аспіранта.

Наступний етап реалізації педагогічної практики включає: систематизацію та узагальнення наукових досліджень, що відповідають напрямку дисципліни, що викладається; вивчення робочої програми дисципліни; відвідування й аналіз лекцій та інших занять, що проводяться провідними викладачами факультету; підготовку дидактичних матеріалів для проведення лекцій, практичних та семінарських занять; формування плану та конспекту лекцій, плану проведення семінарських та практичних занять, матеріалів для самостійної роботи студентів; підготовку сценарію проведення занять та дидактичних матеріалів для їх проведення.

Даний етап реалізації навчальної програми педагогічної практики аспірантів є не менш важливим за безпосереднє проведення ними навчальних занять зі студентами, оскільки сприяє концептуальному осмисленню ними основних наукових здобутків у даній галузі архітектурної науки, формує вміння та навички

щодо складання програм дисциплін, концептів лекцій, планів проведення практичних та семінарських занять, організації самостійної роботи, тощо.

Наступний етап включає проведення аспірантом навчальних занять з обраної дисципліни (частково у вигляді відкритих занять з присутністю свого наукового керівника, завідувача кафедри чи інших викладачів кафедри, частково – повністю самостійно) та їх самоаналіз.

Крім проведення аудиторних занять, педагогічна практика аспіранта-архітектора повинна включати і інші види педагогічної діяльності: керівництво курсовим та дипломним проектуванням за тематикою свого наукового дослідження; організацію індивідуальної та самостійної роботи студентів; участь у проведенні поточних, модульних та семестрових контролів; підготовку завдань до проектування та методичних вказівок до виконання курсових і дипломних проектів; керівництво науковою роботою студентів, тощо.

За участю аспірантів може виконуватися також організаційна робота кафедри. Зокрема: участь в організації конкурсів студентських робіт, представленні студентських робіт та проектів на професійних виставках та конкурсах; участь у кураторській роботі і т. ін.

В ході виконання даного етапу педагогічної практики у аспіранта формуються певні навички науково-педагогічної роботи: вміння планувати педагогічну діяльність; формувати відносини зі студентськими групами та окремими студентами; вміння розкривати перед студентською аудиторією зміст та тематику навчальної дисципліни; володіння базовими навичками ораторської майстерності та інші освітньо-наукові компетенції.

Заключний підсумковий етап педагогічної практики передбачає самоаналіз аспірантом виконаної ним педагогічної, методичної та організаційної роботи, а також обговорення та оцінювання її науковим керівником, завідувачем кафедри та іншими викладачами кафедри.

Після проведення співбесід зі свої науковим керівником аспірант складає звіт про проходження практики, що має включати: викладення методики проведення лекційних та семінарських занять; конспекти лекцій та плани практичних занять; плани організації самостійної роботи студентів; відповідне методичне і дидактичне забезпечення до проведених занять та керівництва виконанням курсових чи дипломних проектів; висновки та пропозиції за підсумками педагогічної практики; список використаної літератури. Наукових

Науковий керівник готує відгук на звіт щодо проведення педагогічної практики аспірантом. Після цього звіт про проходження педагогічної практики розглядається на засіданні кафедри, на якому відбувається захист даного звіту та надається оцінка педагогічної діяльності аспіранта на основі відгука наукового керівника, рецензій на проведені відкриті заняття, обговорення на кафедрі.

За умови успішного проходження педагогічної практики та впровадження у навчальний процес наукових здобутків аспіранта за темою його дисертаційного дослідження, проводиться фіксація впровадження наукових досліджень за темою дисертації аспіранта у навчальний процес – у вигляді актів, затверджених керівником кафедри, факультету та вищого навчального закладу.

Висновки./Conclusions. Успішне проведення педагогічної практики аспірантом-архітектором є важливою складовою у формуванні його як майбутнього науковця та викладача. Для забезпечення високого рівня виконання такої практики аспірантом необхідне чітке планування та послідовне виконання чотирьох основних етапів реалізації даної програми: *підготовчий* (формування індивідуального плану проведення практики); *методичний* (методичне забезпечення викладання дисципліни чи керівництва архітектурним проектуванням студентів); *педагогічний* (проведення навчальної роботи); *підсумковий* (самоаналіз педагогічної діяльності, підведення підсумків, оцінювання, публікація методичних матеріалів, підготовлених в ході виконання практики, оформлення актів впровадження наукових результатів у педагогічну діяльність).